

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

תוכן

- א. באחד בתשרי ראש השנה לשנים ... לדין1
- ב. שאין בית דין של מעלה נכנסין לדין אלא אם כן קידשו בית דין של מטה את החדש
- 1

דף ח.

א. באחד בתשרי ראש השנה לשנים ... לדין

כשם ששוקלין זכויות אדם ועונותיו בשעת מיתתו, כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי העולם עם זכויותיו ביום טוב של ראש השנה, ויבואר להלן דף טז:

דף ח:

ב. שאין בית דין של מעלה נכנסין לדין אלא אם כן קידשו בית דין של מטה את החדש

יש אומרים¹ שכשם שמי שלא אמר יעלה ויבוא בליל ראש חודש אינו חוזר, לפי שאין מקדשים את החודש בלילה, כך גם מי שטעה בליל ראשו של ראש השנה ולא אמר "המלך הקדוש" אינו חוזר לראש התפילה, שאין בית דין של מעלה נכנסין לדין אלא אם כן קידשו בית דין של מטה את החדש². וי"א³ שחוזר.

¹ חיי"א כלל כד אות י בשם הגאון ר"א פוסבילר, שו"ת בנין שלמה סימן יח בהוספות, שו"ת אגרות משה ח"א או"ח סימן קע

² האחרונים תמהו על כך מדברי רבנו יונה (ברכות כד) שאם לא הזכיר יום טוב בליל ראש השנה חוזר. ומכאן שלראש השנה יש דין יום טוב ולא דין ראש חודש. ובשו"ת בנין שלמה שם מבאר, שאין נדונינו בענין המלך הקדוש דומה לדין המבואר ברבנו יונה, שהטעם שתיקנו לומר בימים אלו המלך הקדוש לפי שהם ימי דין, הרי שהמלך הקדוש תלוי בקידוש החודש, ולכן בלילה אין מחזירין אותו, כשם שאין חוזר בליל ראש חודש כששכח לומר יעלה ויבוא. וכן בשו"ת אגרות משה (או"ח סימן קע) הביא להקשות על הגאון ר"א פוסבילר מדברי רבנו יונה, ותירץ כתירוצו של הבנין שלמה. והכריעו כדעת הגאון ר"א פוסבילר שאינו חוזר.

³ עיין שו"ת בית הלוי ח"א סימן מב "דע דסברא זו לא שייך אלא בהתפלל תפלה של חול לגמרי, אבל בהתפלל של ראש השנה ולא אמר המלך הקדוש ודאי דחוזר, דלא שייך סברא זו, דאם כן היה לו להתפלל של חול". וא"כ כיון שפסקינן שבהתפלל של חול חוזר א"כ לא שייך כלל דין זה. וכ"כ בשער הציון סימן תקפב

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

אולם לכו"ע אם שכח יעלה ויבא בברכת המזון בליל ראש השנה, חוזר⁴.

ס"ק ד' "לעניות דעתי לא נהירא, דזה היה שייך רק אם היה מתפלל תפלת חול, מה שאין בן בזה שמתפלל תפלת יום טוב ממה נפשך אינו יוצא, ואולי שהוא מיירי שנזכר תכף שמים האל הקדוש [לאחר כדי דיבור], ולדידיה צריך לסיים בשל חול, ואף בזה צריך עיון גדול, דאף דבתלמידי רבנו יונה מסתפק דאפשר דיוצא בשל חול בדיעבד, אבל להתיר לכתחלה לסיים בשל חול זה לא מצינו. ועייין שו"ת מים חיים סי' כ"ב, קיצשו"ע בפאה"ש סי' קכ"ט, ליקוטי חבר בן חיים לתלמיד החת"ם ח"א דף ל"ג ע"א, הג' הרש"ש לשו"ע סי' זה, שו"ת בית הלוי ח"א סי' מ"ב, שו"ת שו"מ מהר"ד ח"ג סי' קכ"ה, שדי חמד מע' ר"ה סי' ג', אלף המגן סקו"ט בהנה"ה. שהכריעו למעשה שחוזר.

⁴ שהרי הזכרתו מדין יום טוב ולא מצד שהוא ראש חודש או יום הדין וכמו בשאר ימים טובים שו"ר שכן כתב בחשוקי חמד הכא

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>